

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

În atenția Dlui Valeriu Lazăr
Viceprim-ministru, Ministru
Ministerul Economiei
str. Piața Marii Adunări Naționale 1
mun. Chișinău, MD-2033

Copie: Dlui Dorin Drăguțanu
Guvernator al Băncii Naționale a Moldovei
bd. Grigore Vieru, 7
mun. Chișinău, MD-2005

Copie: Dlui Victor Captari
Vicepreședinte al Consiliului de administrație
Comisia Națională a Pieței Financiare
bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 77
mun. Chișinău, MD-2012

Nr. 7 din 4 aprilie 2012

Ref: Proiectul de lege privind contractele de credit pentru consumatori

Stimate Domnule Ministru,

Din numele Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham”) venim să Vă asigurăm de înaltele noastre considerațiuni.

Prin prezenta scrisoare, dorim să Vă comunicăm avizul AmCham privind **proiectul de lege privind contractele de credit pentru consumatori**.

Avizul AmCham la acest proiect de lege este anexat la prezenta adresare.

Vă mulțumim pentru colaborare și Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu deosebit respect,
Mila Malairău

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

Director executiv al Asociației Patronale
“Camera de Comerț Americană din Moldova”

Anexa

COMENTARIII DE ORDIN GENERAL

1. Din preambulul proiectului Legii privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare – „**Proiect**”) rezultă că autorii au optat pentru cea de-a doua formă de armonizare, prevăzută la pct.15 din Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, HG nr.1345/24.11.2006 – „**Regulamentul 1345**”), și anume „creația legislativă națională” (vs prima formă, care este „transpunerea directă”), soluție corectă ținând cont de caracterul actului comunitar (Directiva 2008/48/EC din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit cu consumatorii – în continuare „**Directiva 2008/48**” sau „**Directiva**”).

Respectiv, în conformitate cu pct.17 din Regulamentul 1345, în cazul actelor de creație națională (cum este proiectul comentat), *legislația internă este armonizată cu actul comunitar care definește obiectivele ce urmează a fi atinse, lăsând la discreția statului alegerea formelor și mijloacelor necesare pentru atingerea acestora.* Mai mult, Regulamentul 1345 admite și acceptă existența diferențelor între actul comunitar și actul normativ național, în cazul în care aceste diferențe sunt justificate. Conform Anexei la Regulamentul 1345 *în cazul în care există diferențe între proiectul de act normativ național și legislația comunitară preluată, într-o notă separată vor fi expuse motivele pentru care nu au fost transpuse integral prevederile comunitare, oricare ar fi genul acestora (economic, financiar, social etc.), precum și argumentele respective, bazate pe analiza impactului corespunzător, studii sau alte documente.*

În sfârșit, temei pentru elaborarea Proiectului, invocat de Nota informativă de însoțire, este Planul național de armonizare a legislației pentru anul 2012, HG 962 din 19.12.2011. Conform acestui Plan (pct.24) fundamentul pentru elaborarea Proiectului este viitorul Acord de Asociere RM-UE, anexa la capitolul “Dreptul consumatorilor”. Nimic nu se opune și chiar este recomandabil (fiind utilizat pe larg de alte state la faza de pre-aderare) ca termenul de transpunere a Directivei 2008/48 să fie unul rațional de mare. În caz contrar, creditorii naționali, care sunt la o vârstă mult mai fragedă față de cei din statele UE, pot fi iremediabil lezați de prevederile disproporționate ale legii noi, iar creșterea lor economică va fi jertfită scopului (cu conotație socială, chiar populistă) a protecției consumatorului cu orice preț.

În concluzie, (i) orice soluție propusă în Proiect trebuie să rezulte din analiza impactului de reglementare și nu poate fi justificată doar prin argumentul armonizării, și (ii) orice diferență între soluțiile propuse de Directivă și Proiect este admisibilă dacă este justificată (pe parcurs vom aduce exemple de încălcări ale acestor reguli, care trebuie remediate).

2. Sub aspect de protecție a consumatorului, obiectivul Directivei 2008/48, așa cum acesta rezultă din prevederile ei (chiar dacă nu este expres definit), este de a asigura consumatorului (prezumat suficient de inteligent) posibilitatea de a face o alegere informată a produsului dorit din multitudinea de produse de credit oferite.

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

În contrast, obiectului Proiectului (la fel dedus, nefiind definit expres, chiar dacă art.1 îl conține în titlu) este de a impune anumite soluții juridice finale favorabile consumatorului, în defavoarea creditorului, pornind de la prezumția că primul este ignar și inapt de a distinge și negocia. Această prezumție este falsă, iar competiția acerbă din piața națională a creditului de consum face ca debitorul să aibă capacitate de negociere suficient de înaltă, pentru a evita intervenția administrativă a statului (vom reveni pe parcurs asupra normelor care confirmă această constatare).

3. Din analiza comparată (limitată ca obiect) efectuată de noi rezultă că statele care au transpus Directiva, s-au limitat în a prelua prevederile ei (pe alocuri, cu diferențe rezultate din tradiția legislativă sau realitățile economice naționale), fără a insera reglementări suplimentare. O excepție este România, care chiar dacă a transpus Directiva în ultimul moment (după care s-ar fi declanșat procedura de încălcare din partea Comisiei Europene), inserează în actul național (OUG 50/2010) reglementări străine obiectivului Directivei. O explicație este că obiectul OUG 50/2010 (art.1 - *Prezenta ordonanță de urgență reglementează drepturile și obligațiile părților în ceea ce privește contractele de credit pentru consumatori*) este, de fapt, în disonanță cu obiectivele și domeniul de reglementare ale Directivei 2008/48 (și diferit de obiectul actelor naționale de transpunere a Directivei, adoptate de alte state).

În concluzie, inspirarea autorilor Proiectului din OUG 50/2010 (în special în ceea ce privește introducerea unor interdicții și limitări în sarcina creditorilor) nu este justificată, or Proiectul și OUG 50/2010 au diferit obiect de reglementare.

4. Scopul trasat în fața Proiectului, asigurarea protecției consumatorilor, implică un scop latent – cel de dezvoltare a pieței produselor de creditare, avându-se în vedere că dezvoltarea pieței produselor de creditare este imposibilă în condițiile în care drepturile și interesele consumatorilor sunt lezate. Ca urmare, Proiectul trebuie să găsească această balanță de reglementare, care, pe de o parte, va asigura protecția consumatorilor, iar pe de altă parte, nu va crea impedimente în dezvoltarea pieței produselor de creditare.

Se poate observa, că Proiectul nu respectă o astfel de balanță, fiindcă conține norme care tind într-un mod exagerat să asigure protecția consumatorilor, în defavoarea instituțiilor care acordă credite (a se vedea comentariile din continuare pentru detalii).

5. Deși pornește de la Directiva 2008/48, Proiectul introduce un șir de reglementări noi, care creează restricții și limitări în activitatea instituțiilor de creditare, suplimentare celor prevăzute de Directivă (ne vom referi la ele în comentariile de mai jos).

Așa cum constatăm anterior, astfel de prevederi excesive tind să protejeze interesele debitorilor, dar lezează interesul echitabil al creditorilor. **Aceste prevederi ignoră faptul, că orice condiții și limitări impuse creditorilor, vor fi incluse în costurile creditării, respectiv, vor duce la scumpirea cheltuielilor ce tin de credite, suportate de consumatori. Ca urmare, restricțiile și limitările impuse creditorilor trebuie să fie justificate și echilibrate. Orice restricții și limitări exagerate vor avea un efect invers decât cel dorit, deoarece vor duce la scăderea volumului creditelor acordare consumatorilor, iar drept rezultat – la micșorarea concurenței pe piața de creditare și la creșterea dobânzilor pentru credit. În acest mod, în primul rând vor fi afectate interesele consumatorilor și posibilitatea acestora de a accesa credite.**

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

COMENTARIILE SPECIFICE

| Redacție inițială | Modificare propusă | Comentariu |
|--|--|--|
| <p>Articolul 1. Scopul și obiectivele legii Scopul prezentei legi este <u>crearea cadrului legal corespunzător în vederea asigurării protecției intereselor economice ale consumatorilor în cadrul contractelor de credit pentru consumatori.</u></p> | <p>Articolul 1. Scopul legii Scopul prezentei legi este <u>crearea cadrului legal necesar în vederea asigurării protecției consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru obținerea de credite de consum, precum și prin încurajarea comportamentului responsabil al creditorilor în acordarea creditelor de consum.</u></p> | <p>1. Odată ce, conform preambulului Proiectului, se creează cadrul necesar aplicării Directivei 2008/48 (în sensul pct.17 din Regulamentul 1345), scopul Legii trebuie aliniat la obiectivul Directivei (a se vedea pct.(46) din <u>preambulul Directivei</u>). În fond, Directiva 2008/48 își propune ca scop nu protecția consumatorilor <i>per se</i> (acest scop dacă și se atinge, este doar auxiliar creării pieței unice interne), ci asigurarea unui cadru concurențial egal pentru creditorii care operează pe piața de credit cu consumatorii (avându-se în vedere libertatea creditorilor de a presta și servicii consumatorilor din alte state, fără impedimente). Alte instrumente legale sunt destinate protecției consumatorilor, care deja sunt transpuse în legislația națională, inclusiv prin Legea 256/2011 privind clauzele abuzive în contractele cu consumatorii, Legea privind protecția consumatorilor 105/2003, cu modificările din anul 2011 privind practicile comerciale incorecte și înșelătoare.</p> <p>2. Din observațiile noastre, de regulă legile naționale care transpun Directiva 2008/48 <u>nu conțin scopul</u>, limitându-se la domeniul de reglementare (similar Directivei). Redacția propusă de noi a scopului Proiectului este inspirată din Legea Bulgariei privind creditul de consum din 12.05.2010 (art.2).</p> |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|--|---|
| <p>Articolul 2. Domeniul de reglementare</p> <p>(1) Prezenta lege stabilește cadrul legal a contractelor de credit pentru consumatori.</p> <p>(2) Prezenta lege nu se aplică următoarelor contracte, inclusiv:</p> <p>...</p> <p>b) contractele de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri, precum și contractele de credit cu termen de rambursare mai mic de trei luni pentru care sunt de plătit numai costuri nesemnificative;</p> | <p>Articolul 2</p> <p>- alin.(1): a se completa cu fraza <u>„Prezenta lege nu reglementează aspectele privind valabilitatea contractelor de credit.”</u></p> <p>- alin.(2): a se exclude cuvântul „inclusiv”;</p> <p>la lit b) a se exclude sintagma „pentru care sunt de plătit numai costuri nesemnificative”</p> <p>alin.(2) se completează cu următoarele puncte: <u>„(g) contracte de credit garantate prin ipotecă;</u> <u>(h) contracte de credit al căror scop este dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate asupra unui bun imobil existent sau proiectat;</u> <u>(i) contracte de credit pentru o sumă totală a creditului mai mică de 200 EUR sau mai mare de 30000 EUR;</u> <u>(j) contracte de locațiune, arendă sau leasing în cazul cărora obligația de cumpărare a obiectului contractului nu este stabilită nici prin respectivul contract, nici prin vreun contract separat;</u> <u>(k) contracte de credit încheiate cu societățile de investiții și bănci cu scopul de</u></p> | <p>În vederea asigurării securității raporturilor juridice, dar și în vederea armonizării cu dispozițiile Directivei 2008/48, urmează a se include precizarea că prevederile Proiectului nu aduc atingere normelor privind valabilitatea actului juridic. Directiva 2008/48 indică expres aceasta la pct. 30 <i>Prezenta directivă nu reglementează aspectele de legislație contractuală privind valabilitatea contractelor de credit.</i></p> <p>Termenul „inclusiv” face lista de excepții non-exhaustivă, ceea ce nu corespunde nici scopului Proiectului și nici Directivei transpuse.</p> <p>Noțiunea „costuri nesemnificative” este incertă și interpretabilă, ca efect redacția normei fiind în contradicție cu cerințele de tehnică legislativă, stabilite la art.19 lit.(a) din Legea nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative (în continuare – „Legea 780/2001”).</p> <p>1. Art. 2 (2) al Directivei 2008/48 conține 12 excepții de aplicare a Directivei, în timp ce Proiectul restrânge puternic domeniul exceptat. Ca efect, cerințele împovărătoare ale legii noi se vor aplica și față de contracte (sau domenii) unde rațiunea impunerii acestor cerințe lipsește. Ca efect, (i) are loc o restrângere nejustificată a libertății activității de întreprinzător, fiind încălcat art.126 din Constituție, și (ii) se încalcă principiul proporționalității (echității) în relațiile dintre stat și întreprinzător, art. 15 Legea nr. 235 din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător (în continuare – „Legea 235/2006”).</p> <p>2. În fond (și în plus la argumentul de armonizare):</p> <ul style="list-style-type: none"> - excepțiile de la lit.(g) și (h) sunt justificate de existența cadrului legal național specific pentru proprietatea și garanțiile reale imobiliare (Codul civil, Legea cu privire la ipotecă); Proiectul nu ar trebui să aducă atingere procedurilor juridice stabilite; - excepția de la lit.(i) este justificată de scopul Proiectului; propunem un plafon maxim mai mic decât cel prevăzut de Directiva 2008/48, având în vedere aspectul economic al problemei (de altfel, reflectat corect în Analiza impactului de reglementare („AIR”), capitolul „Elementul analitic”, care însoțește |
|---|--|---|

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|--|
| <p>(3) În cazul contractelor de credit sub forma descoperit de cont (overdraft) potrivit cărora creditul trebuie rambursat la cerere sau într-o perioadă de maxim trei luni, se aplică numai articolele 1-3, articolul 4 alineatul (1), articolul 4 alineatul (2) literele (a)-(c), articolul 4 alineatul (4), articolele 6-9, articolul 10 alineatul (1), <u>articolul 12 alineatul (3), articolul 12 alineatul (4)</u>, articolul 16, articolul 19, articolul 21 și articolele 23-27.</p> <p>(5) Se aplică numai <u>articolelor</u> 1-4, 6, 7 și 9, articolul 10 alineatul (1), articolul 10 alineatul (3) literele (a)-(h) și (l), <u>articolul 12 alineatul (3)</u>, articolele 11, 17 și articolele 20-27 se aplică contractelor de credit încheiate <u>de către organizațiile de microfinanțare și asociațiile de economii și împrumut care:</u> a) este constituită în avantajul reciproc al</p> | <p><u>a permite unui investitor să efectueze o tranzacție referitoare la unul sau mai multe instrumente financiare enumerate în art.4 din Legea privind piața de capital, atunci când societatea de investiții sau banca care acordă creditul este implicată într-o astfel de tranzacție;</u> <u>(l) contracte de credit la încheierea cărora consumatorului i se cere să pună un bun la dispoziția creditorului, cu titlu de garanție, și în cazul cărora răspunderea juridică a consumatorului este strict limitată la respectivul bun gajat;”</u></p> <p>(3) În cazul contractelor de credit sub forma descoperit de cont (overdraft) potrivit cărora creditul trebuie rambursat la cerere sau într-o perioadă de maxim trei luni, se aplică numai articolele 1-3, articolul 4 alineatele (1), (2) literele (a)-(c), (4), articolele 6-9, articolul 10 alineatul (1), articolul 16, articolul 19, articolul 21 și articolele 23-27.</p> <p>(5) Se aplică numai <u>articolele</u> 1-4, 6, 7 și 9, articolul 10 alineatele (1), (3) literele (a)-(h) și (l), articolele 11, 17 și articolele 20-27 contractelor de credit încheiate de o <u>organizație</u> care: (a) este constituită în avantajul reciproc al membrilor săi; (b) obține profit doar în beneficiul membrilor săi;</p> | <p>Proiectul);</p> <ul style="list-style-type: none"> - excepția de la lit.(j) este justificată de faptul că contractele numite reglementează, din punct de vedere juridic, raporturi de închiriere a bunurilor, și numai sub aspect economic, conțin elemente ale creditului. Astfel, numai în cazuri justificate (indicate în Directivă și reproduse în propunerea noastră) aceste contracte trebuie să cadă sub incidența legii noi; - excepția de la lit.(k) va opera după punerea în aplicare a Legii privind piața de capital, care introduce și definește noțiunile utilizate. <p>La alin.(3) nu este justificată referirea la aplicarea art. 12 alin. (3) care prevede interdicția stabilirii de costuri aferente contului curent, atât timp cât Directiva 2008/48 nu conține o astfel de cerință. Prevederea dată ar reprezenta o ingerință neîntemeiată în activitatea de întreprinzător. Urmează a se exclude, prin urmare, și art. 12 alin. (4) care prevede modalitatea de modificare a costurilor aferente indicate la art. 12 alin. (3). Directiva indică doar că aceste costuri urmează a fi indicate, pentru ca consumatorul să le cunoască și să facă o alegere informată.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A se vedea argumentul de mai sus. 2. Accentul normei transpuse (art. 2(5) din Directiva 2008/48) este pus pe obiectul de activitate, și nu pe subiect. În plus, organizațiile de microfinanțare nu pot cădea sub noțiunea acestei norme, în virtutea regimului lor juridic. |
|---|---|--|

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|--|---|---|
| <p>membrilor săi; b) nu obține profit pentru alte persoane, ci doar pentru membrii săi; c) îndeplinește un rol social conform legislației;</p> <p>(6) Se aplică numai articolele 1-4, 6, 7, 9, articolul 10 alineatul (1), articolul 10 alineatul (3) literele (a)-(i), (l) și (r), <u>articolul 12 alineatul (3)</u>, articolele 11, 17, 20 și articolele 22-27 în cazul contractelor de credit care prevăd punerea de acord a creditorului cu consumatorul asupra unor formalități cu privire la amânarea la plată sau la metodele de rambursare, <u>în cazul în care consumatorul și-a încălcat deja obligațiile cuprinse în contractul de credit inițial și dacă:</u> <u>a) astfel de formalități ar fi susceptibile de a elimina posibilitatea unor acțiuni în instanță în legătură cu respectiva încălcare;</u> <u>b) consumatorul nu ar fi, prin aceasta, obligat să respecte clauze contractuale mai puțin favorabile decât cele din contractul de credit inițial.</u> <u>În cazul în care contractul de credit se înscrie în domeniul de aplicare al alineatului (3), se aplică numai dispozițiile respectivului alineat.</u></p> | <p>(c) îndeplinește un rol social conform legislației;</p> <p>(6) Se aplică numai articolele 1-4, 6, 7, 9, articolul 10 alineatul (1), articolul 10 alineatul (3) literele (a)-(i), (l) și (r), articolele 11, 17, 20 și articolele 22-27 în cazul contractelor de credit care prevăd punerea de acord a creditorului cu consumatorul asupra unor formalități cu privire la amânarea la plată sau la metodele de rambursare, în cazul în care consumatorul și-a încălcat deja obligațiile cuprinse în contractul de credit inițial.</p> | <p>1. A se vedea argumentul de mai sus. 2. Condițiile suplimentare pentru aplicarea excepției nu sunt întemeiate: - lit. a) este inoperantă, pentru că legea națională nu permite limitări ale dreptului de acces la justiție (art. 20 din Constituție); - lit. b) reduce protecția juridică a creditorului pentru cazurile în care s-ar aplica obligații contractuale mai dure pentru consumator (ex. prin garanții suplimentare, dobânzi majorate etc.) urmare a neexecutării de către el a contractului.</p> |
| <p>Articolul 3 <i>bonitatea</i> – capacitatea consumatorului de a restitui, la scadență, creditul la contractul de consum, împreună cu <u>dobânzele</u> aferente, încrederea pe care o</p> | <p>Articolul 3 a se exclude noțiunea „bonitate”</p> | <p>Noțiunea „bonitate” (BONITĂTE, bonități, s. f. 1. Capacitate de plată și de credit; solvabilitate, solvență – DEX 98) este uzuală și nu necesită definire (confuzia cu bonitatea terenului este imposibilă). Respectiv, definirea acestei noțiuni este contrară normelor de tehnică legislativă (art.19 lit.d) din Legea</p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|--|--|
| <p>inspiră consumatorul. <u>Aprecierea bonității consumatorului se face pe baza bilanțului, precum și a modului în care au fost onorate, în trecut, obligațiile contractuale;</u></p> <p><i>contract de credit de consum</i> - un contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub formă de amânare la plată, <u>împrumut, leasing</u> sau alte facilități financiare similare, cu excepția contractelor pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe durata furnizării lor, <u>exclusiv pentru necesități de consum (personale, familiale etc.) care nu sunt legate de îndeplinirea activității de întreprinzător;</u></p> <p><i>Card bancar</i> – [...]</p> <p><i>Costul total al creditului pentru consumatori</i> - toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor; costurile pentru serviciiile accesorii aferente contractului de credit,</p> | <p><i>contract de credit de consum</i> - un contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub formă de amânare la plată, împrumut sau alte facilități financiare similare, cu excepția contractelor pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe durata furnizării lor</p> <p>a se exclude noțiunea „card bancar”</p> <p><i>costul total al creditului pentru consumatori</i> - toate costurile, <u>în măsura în care pot fi evaluate obiectiv, avându-se în vedere cerințele de diligență profesională,</u> inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către</p> | <p>780/2001).</p> <p>Diferențele între definiția din Proiect și cea din Directivă nu sunt justificate, pentru că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - noțiunile legale de „credit” și „împrumut” sunt în curs de revizuire; în legătură cu adoptarea Legii privind organizațiile financiare nebankare noțiunea de „credit” va fi extinsă pentru a include atât creditul bancar, cât și cel nebankar, urmând ca „împrumutul” să fie rezervat non-profesioniștilor (și deci exceptat de prevederile legii noi); - leasingul nu este credit (a se vedea argumentul de mai sus), iar aplicarea Legii noi asupra contractelor de leasing va fi limitată de excepțiile prevăzute la art.2 alin.(2); <p>Corect este să se folosească sintagma de “alte facilități similare” cu referire la contractul de credit, și atunci urmează să se determine în fiecare caz, conform naturii contractului, dacă există facilități similare contractului de credit. De exemplu, art 7 alin.(2) al OUG 50/2010 a României folosește definiția propusă de noi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ultima parte a propoziției este de prisos, deoarece noțiunea de consumator este definită deja. <p>A se vedea argumentul pentru excluderea noțiunii de „bonitate”. În plus, noțiunea de „card bancar” nu este folosită în textul Legii (decât în Anexa II, unde este dat drept exemplu).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diferența între definiția din Proiect și cea din Directivă (excluderea costurilor notariale) nu este justificată. 2. Este imposibilă obiectiv cuantificarea absolut a tuturor costurilor. Astfel Directiva, la pct.(20) din preambul, indică că „Cunoștințele reale ale creditorului cu privire la costuri trebuie evaluate obiectiv, avându-se în vedere cerințele de diligență profesională”. Această precizare este extrem de importantă pentru a preveni abuzurile în exercitarea dreptului la informare. 3. În ipoteza că creditorul nu poate impune cumpărarea poliței de asigurare de la |
|---|--|--|

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|--|--|
| <p><u>în special primele de asigurare, sunt incluse, dacă încheierea contractului de servicii este obligatorie pentru obținerea creditului însuși sau pentru obținerea acestuia în concordanță cu clauzele și condițiile prezentate</u></p> <p><i>rambursarea anticipată a creditului de consum – achitarea plăților de către consumator la contractul de credit de consum parțial sau integral înainte de termenul stabilit în graficul de plăți în conformitate cu contractul de credit de consum;</i></p> | <p>creditor, <u>cu excepția taxelor notariale și costurilor pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit;</u></p> <p>a se exclude noțiunea „rambursarea anticipată a creditului de consum”</p> | <p>un anumit asigurător (art.15(4)d) din Proiect), condiție care nu se regăsește și în Directivă, costurile pentru serviciile accesorii (în special asigurarea) la fel nu trebuie incluse în costul total al creditului, or creditorul nu poate cuantifica acest cost (debitorul poate alege oricare din cele circa 20 companii de asigurare licențiate).</p> <p>A se vedea argumentul pentru excluderea noțiunii de „bonitate”.</p> |
| <p>Articolul 4. Informații standard care trebuie incluse în publicitate (2) În orice formă de publicitate informațiile <u>standart</u> specifică, în mod clar, concis, <u>vizibil și ușor de citit, în același câmp vizual și cu caractere de aceeași mărime prin intermediul unui exemplu reprezentativ</u>, următoarele:</p> <p>a) rata dobânzii aferente creditului, fixă și/sau flotantă, împreună cu informații privind orice costuri incluse în costul total al creditului pentru consumator;</p> <p>b) valoarea totală a creditului;</p> <p>c) dobânda anuală efectivă;</p> <p>d) durata contractului de credit;</p> <p>e) în cazul unui credit sub formă de amânare la plată pentru un anumit bun sau serviciu, prețul actual și valoarea oricărei plăți în avans;</p> <p>f) după caz, valoarea totală plătită de</p> | <p>Articolul 4. - alin.(2) „În orice formă de publicitate informațiile <u>standard</u> specifică, în mod clar, concis și vizibil următoarele:</p> <p>a) rata dobânzii aferente creditului, fixă și/sau flotantă, împreună cu informații privind orice costuri incluse în costul total al creditului pentru consumator;</p> <p>b) valoarea totală a creditului;</p> <p>c) <u>dacă este cazul</u>, durata contractului de credit;</p> <p>d) în cazul unui credit sub formă de amânare la plată pentru un anumit bun sau serviciu, prețul actual și valoarea oricărei plăți în avans;</p> <p>e) <u>dacă este cazul</u>, valoarea totală plătită de către consumator și valoarea ratelor.”</p> | <p>1. Cerințe de publicitate sunt excesive, fiind astfel încălcat principiul proporționalității (echității) prevăzut de art.15 din Legea 235/2006, principiul similar al proporționalității stabilit la pct.8 lit.b) din Regulamentul 1345, dar și obligația statului să asigure crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție (art.126 alin.(2) din Constituție). Astfel, soluția propusă de autori este în contradicție cu concluzia despre lipsa costurilor făcută în AIR (capitolul „Impacturile potențiale”), iar scopul intervenției statului este compromis (costurile excedă beneficiile scontate).</p> <p>2. Scopul normei este de a oferi informație inițială consumatorului, urmând ca quantumul informațiilor oferite să crească la faza informării precontractuale (art.5 din Proiect), fapt care oferă o protecție suficientă consumatorului. Norma comentată duce la prejudicierea intereselor atât a creditorilor cât și a consumatorilor printr-o publicitate greu accesibilă și costisitoare.</p> <p>3. Diferența între redacția din Proiect și cea din Directivă (cerințe suplimentare față de stilul expunerii informației) nu este justificată de scopul normei, indicat mai sus.</p> <p>4. Includerea unui <u>exemplu reprezentativ</u> în publicitate nu este justificată în raport cu scopul normei, care poate fi atins și prin alte forme de publicitate. În acest sens, Directiva 2008/48 acceptă că <i>statele membre ar trebui să dispună în</i></p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|--|---|---|
| <p>către consumator și valoarea ratelor.</p> <p>(3) În cazul în care încheierea unui contract referitor la un serviciu accesoriu aferent contractului de credit, în special o asigurare, este obligatorie pentru obținerea creditului sau pentru obținerea creditului conform clauzelor și condițiilor prezentate, iar costul aceluși serviciu nu poate fi determinat în prealabil, obligația de a încheia un asemenea contract este, de asemenea, menționată în mod clar, concis și vizibil, împreună cu <u>dobânda anuală efectivă</u>.</p> <p><u>(4) Prezentul articol se aplică cu respectarea Legii nr. 105 din 13.03.03 privind Protecția Consumatorilor, cu modificările ulterioare, în ceea ce privește interzicerea practicilor comerciale incorecte.</u></p> <p><u>(5) Prezentul articol se aplică cu respectarea Legii nr. 1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate.</u></p> | <p>- alin.(3) a se exclude sintagma “împreună cu <i>dobânda anuală efectivă</i>”</p> <p>alin. (4) și (5) a se exclude</p> | <p><i>continuare de libertatea de a reglementa în legislația națională obligațiile de informare privind publicitatea care nu conține informații asupra costului creditului</i> (pct.(18) din preambul).</p> <p>5. Includerea în publicitate a <u>dobânzii anuale efective</u> nu este justificată în raport cu scopul normei. În plus, această informație va fi în mod obligatoriu dezvăluită la faza următoare (art.5 din Proiect), fapt care oferă o protecție suficientă consumatorului.</p> <p>6. Cu privire la <u>durata contractului de credit</u> Directiva 2008/48 prevede necesitate includerii doar dacă este cazul, soluție pe deplin adecvată și pentru Proiect.</p> <p>Includerea alin. (4) și (5) nu corespunde cerințelor de tehnică legislativă, fiind clară de la sine necesitatea respectării prevederilor altor legi.</p> |
| <p>Articolul 5. Informații precontractuale</p> <p>(2) Informațiile precontractuale sunt furnizate:</p> <p><u>a) cu suficient timp înainte, dar nu cu mai puțin de 15 zile</u> înainte ca un consumator să încheie un contract de credit sau să accepte o ofertă;</p> | <p>- alin.(2)</p> <p>„a) înainte ca un consumator să încheie un contract de credit sau să accepte o ofertă;”</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilirea unui termen expres pentru furnizarea informației nu este justificată, pentru că (i) însăși consumatorul poate solicita încheierea contractului într-un termen rezonabil de restrâns (ex. 1 zi), pornind de la interesele sale, (ii) termenul este diferit în funcție de profilul (personal sau profesional) al solicitantului, și (iii) un termen legal fix îngreșează capacitatea de exercițiu al participanților la raportul de credit, fapt inadmisibil. 2. Într-adevăr, OUG 50/2010 a României prevede un termen de 15 zile, însă permite reducerea lui cu acordul consumatorului (art.11(3)). În opinia noastră, această soluție nu este cea mai potrivită și, deci, nu trebuie preluată. 3. Formula propusă de Directivă (<i>in good time before</i>) este de inspirație anglo- |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|--|--|
| <p>(3) Informațiile precontractuale cuprind următoarele: ...c) valoarea totală a creditului și <u>condițiile privind acordarea creditelor</u>;</p> <p>... o) existența sau lipsa dreptului de <u>retragere</u>;</p> <p>...r) dreptul consumatorului de a primi la cerere și gratuit un exemplar din proiectul de contract de credit. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care, în momentul cererii, <u>creditorul în baza motivelor întemeiate nu va încheia contractul de credit cu consumatorul</u>;</p> <p>(5) În cazul în care, la cererea consumatorului, contractul a fost încheiat folosind un mijloc de comunicare la distanță care nu permite furnizarea informațiilor conforme alineatului (1), <u>în special în cazul menționat la alineatul (2)</u>, creditorul pune la dispoziția consumatorului toate informațiile precontractuale folosind formularul „Informații standard cerute conform alineatului (1) cuprind o declarație clară și concisă, potrivit căreia aceste contracte de credit nu prevăd o garanție de</p> | <p>- alin.(3)</p> <p>„c) valoarea totală a creditului și <u>condițiile de tragere a creditului</u>.”</p> <p>„o) existența sau lipsa dreptului de <u>revocare</u>”</p> <p>„r) dreptul consumatorului de a primi la cerere și gratuit un exemplar din proiectul de contract de credit. Această dispoziție nu se aplică în cazul în care, în momentul cererii, <u>creditorul nu dorește să încheie contractul de credit cu consumatorul</u>;</p> <p>- alin.(5)</p> <p>a se exclude sintagma „<i>în special în cazul menționat la alineatul (2)</i>”</p> | <p>saxonă și nu are un echivalent în legea națională. Orice formulă aproximativă (ex. „cu o perioadă rezonabilă de timp înainte”) comportă riscul juridic al litigiilor în legătură cu existența sau lipsa caracterului rezonabil al perioadei de informare, care este prin definiție subiectivă.</p> <p>Trebuie dezvăluite nu condițiile de acordare a creditelor, în general, ci condițiile de tragere (terminologia nou-introdusă, ex. art.23 din Proiect) a creditului, în particular. Acesta este sensul normei respective din Directivă.</p> <p>Legislația națională (art. 749 Cod civil) operează cu termenul „revocare”, care trebuie folosit și în Proiect, pentru rațiunea uniformității reglementării (art.19 lit.e) din Legea 780/2001).</p> <p>Diferența între definiția din Proiect și cea din Directivă (existența unor motive întemeiate pentru refuz) aduce o restrângere nejustificată a drepturilor creditorului și creează riscul acțiunii în justiție împotriva creditorului, invocându-se lipsa sau insuficiența <u>motivelor întemeiate</u> pentru refuz.</p> <p>Referința este greșită, or articolul 5 nu conține alineatul privind comunicarea telefonică (alin.(2) din art.5 al Directivei 2008/48).</p> |
|---|--|--|

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|---|--|
| <p>restituire a valorii totale a creditului tras în baza acestuia, cu excepția cazului în care se oferă o astfel de garanție.</p> <p><u>(7) În cazul unui contract de credit în care plățile făcute de consumator nu duc la o amortizare aferentă imediată a valorii totale a creditului, dar sunt utilizate pentru a constitui capital în timpul perioadelor și în condițiile stabilite în contractul de credit sau într-un contract accesoriu, informațiile precontractuale cerute conform alineatului (1) cuprind o declarație clară și concisă, potrivit căreia aceste contracte de credit nu prevăd o garanție de restituire a valorii totale a creditului acordat în baza acestuia, cu excepția cazului în care se oferă o astfel de garanție.</u></p> <p><u>(8) Creditorii și unde este cazul, intermediarii de credit oferă consumatorului explicații corespunzătoare, pentru a-i permite să evalueze dacă contractul de credit propus este adaptat la nevoile sale și la situația sa financiară, unde este cazul, prin explicarea informațiilor precontractuale. Explicațiile trebuie să cuprindă cel puțin următoarele:</u> <u>a) explicarea informațiilor precontractuale care sunt furnizate potrivit prevederilor alin. (1);</u> <u>b) caracteristicile esențiale ale produselor propuse și efectele exacte pe care le pot</u></p> | <p>- alin.(7) a se exclude</p> <p>- alin.(8) se exclude</p> | <p>Normă nu este redactată în conformitate de cerințele de tehnică legislativă prevăzute de Legea 780/2001 și, ca efect, este inoperantă. Eventual, norma poate fi revizuită, prin expunerea ei în conformitate cu cerințele art.19 din Legea 780/2001.</p> <p>1. Obligația de asistență prin oferirea de explicații este excesivă, iar costurile ei excedă beneficiile scontate (este încălcat principiul proporționalității), pentru că: - consumatorul are discernământ (prezumptiv, până la proba contrară) și conținutul informației precontractuale este suficient de accesibil chiar și în lipsa cunoștințelor speciale (profesionale); - orice explicație este subiectivă și creează riscul acțiunii în justiție împotriva creditorului, invocându-se legătura causală între explicația (invocat greșită) și decizia greșită a consumatorului; - explicațiile sunt de natură să vicieze consimțământul consumatorului, care este o condiție de valabilitate a actului juridic (art.199(2) Cod civil).</p> <p>2. Excluderea obligației de asistență prin explicații nu prejudiciază consumatorii, având în vedere protecția oferită de cerințele art.4 privind informația din publicitate, art.5(3) privind informația precontractuală, art.5(2) privind termenul rezonabil de informare, dar și ale art.18 privind dreptul de revocare <u>fără orice motiv.</u></p> |
|---|---|--|

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|--|---|
| <p><u>avea asupra consumatorului;</u> <u>c) explicarea costurilor ce fac parte din costul total al creditului pentru consumator, astfel încât consumatorii să înțeleagă ce plătesc;</u> <u>d) consecințele neplății din partea consumatorului.</u></p> <p><u>(9) Se interzice perceperea unui comision de analiză dosar în cazul în care creditul nu se acordă.</u></p> | <p align="center">- alin.(9) se exclude</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Directiva nu conține o atare prevedere. Analiza comparată (ex. Legea Croației privind creditul de consum din 19.06.2009) la fel nu a relevat astfel de interdicții. 2. În fond, interdicția este străină scopului Proiectului. 3. Interdicția constituie (i) o ingerință <u>nejustificată</u> în liberarea activității de întreprinzător și o încălcare a obligației statului de a asigura crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție (art.126 alin.(2) din Constituție) și (ii) o încălcare a principiul proporționalității (echității), prevăzut de art.15 din Legea 235/2006. 4. Nu este justificat economic ca creditorul să suporte costuri operaționale fără a i se compensa aceste cheltuieli pe care efectiv le suportă de pe urma faptului că debitorul nu corespunde cerințelor de creditare sau că acesta s-a răzgândit ulterior să încheie contractual. 5. Neacordarea creditului poate surveni ca urmare a refuzului solicitantului creditului – respectiv, creditorul este pus în situația să consume resurse pentru examinarea dosarului de creditare, pentru ca în final, solicitantul să decidă retragerea dosarului. 6. Aplicarea unui astfel de comision ține în mod exclusiv de relațiile precontractuale dintre solicitantul de credit și creditor – dacă solicitantul nu dorește să achite aceste costuri, pur și simplu nu va depune dosarul. 7. Prin aplicarea comisionului în cauză nu se urmărește obținerea venitului de către creditor; acest comision are totalmente alte scopuri (stimularea solicitantului de a pregăti un dosar complet și cu materiale calitative, demotivarea persoanelor de a depune dosare fără a avea intenția de a obține credite). 8. Efectul lipirii creditorilor de dreptul de a percepe acest comision nu a fost evaluat în AIR și nu a fost raportat la beneficiile scontate, fapt care submină concluziile din AIR și, respectiv, oportunitatea soluției propuse de autori. |
|---|--|---|

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|--|--|
| <p><u>(10) În termen de 30 de zile de la depunerea dosarului de credit, creditorul răspunde în scris consumatorului sau, la solicitarea expresă a consumatorului, în altă formă aleasă de consumator și acceptată de creditor, cu privire la acordarea sau neacordarea creditului. La primirea cererii de credit și a celorlalte documente ce sunt necesare acordării creditului, creditorul are obligația de a înmîna imediat consumatorului un înscris datat, semnat și cu număr de înregistrare, conținînd confirmarea creditorului că i s-au predat toate actele necesare acordării creditului.</u></p> | <p>- alin.(10) se exclude</p> | <p>A se vedea argumentul de mai sus.</p> |
| <p>Articolul 6. Cerințe precontractuale de informare pentru contracte de credit sub forma facilității de tip descoperit de cont (overdraft), <u>cele încheiate de către organizațiile de microfinanțare, pentru anumite contracte specifice de credit (prevăzute la art. 2, alin. (3),(5),(6)).</u></p> <p>(1) Creditorul și, după caz, intermediarul de credit furnizează consumatorului, pe baza clauzelor și a condițiilor de creditare oferite de către creditor, precum și, după caz, a preferințelor exprimate și a informațiilor furnizate de către consumator, informațiile necesare care să îi permită consumatorului să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de credit.</p> | <p>Articolul 6. din titlu a exclude sintagmele “<i>cele încheiate de către organizațiile de microfinanțare</i>” și (prevăzute la art. 2, alin. (3),(5),(6)).</p> <p>- alin.(1) a se completa cu indicarea contractelor de credit la care se referă norma</p> | <p>Accentul normei transpuse (art. 6 din Directiva 2008/48) este pus pe anumite tipuri de credite, și nu pe subiect.</p> <p>Conform art.6 alin.(1) din Directivă</p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|--|--|--|
| <p>(1) <u>a) cu suficient timp, dar nu mai puțin de 15 zile</u>, înainte ca un consumator să încheie un contract de credit sau să accepte o ofertă;</p> <p>b) pe hârtie sau pe alt suport durabil <u>și sunt redactate în scris, vizibil și ușor de citit, fontul utilizat fiind Times New Roman, mărimea de minimum 12 p. În cazul în care informațiile sunt redactate pe hârtie, culoarea de fond a hârtiei pe care este redactat formularul trebuie să fie în contrast cu cea a fontului utilizat;</u></p> <p><u>(3) Perioada de 15 zile prevăzută la alin. (2) lit. a) se poate reduce cu acordul expres al consumatorului.</u></p> | <p>- alin.(2) „a) înainte ca un consumator să încheie un contract de credit sau să accepte o ofertă;</p> <p>a se exclude litera b)</p> <p>- alin.(3) se exclude</p> | <p>Stabilirea unui termen expres pentru furnizarea informației nu este justificată (a se vedea argumentarea de la art.5 alin.(2) <i>supra</i>).</p> <p>Litera b) dublează alin.(5) din același articol și, în plus, conține cerințe nejustificate și absente în Directivă, dar și improprii pentru Proiect, sub aspect de tehnică legislativă. Nici o lege analiză comparativ de noi, cu excepția OUG 50/2010 a României, nu prevede cerințe tehnice, deci inspirarea din legea română la acest capitol nu este binevenită (a se vedea cu Comentariul General 3). Condiția de bază în privința reprezentării textului contractului, și anume condiția ca acesta să fie „clar, vizibil, cu același grad de vizibilitate” – este suficientă.</p> <p>Am optat pentru soluția de excludere în întregime a unui termen fix (alin.2 lit.a) <i>supra</i>). Respectiv, trebuie exclusă și derogarea.</p> |
| <p>Articolul 9</p> <p>(1) În scopul evaluării bonității consumatorilor, sistemele de evidență de tipul birourile istoriilor de credit asigură, în cazul creditului, accesul creditorilor la bazele de date gestionate în condiții nediscriminatorii față de alți creditori, <u>cu acordul debitorilor.</u></p> <p>(2) În cazul în care respingerea cererii de creditare se bazează pe consultarea unei baze de date, creditorul informează consumatorul <u>în maxim 24 ore</u>, și în mod gratuit, <u>în scris sau, la solicitarea expresă a consumatorului, în forma aleasă de acesta și agreată de creditor</u>, în legătură cu rezultatul acestei consultări și cu identitatea bazei de date consultate.</p> | <p>- alin.(1) se exclude</p> <p>- alin.(2) „(2) În cazul în care respingerea cererii de creditare se bazează exclusiv pe consultarea unei baze de date, creditorul informează consumatorul, <u>fără întârzieri nejustificate</u> și în mod gratuit, în legătură cu rezultatul acestei consultări și cu identitatea bazei de date consultate.</p> | <p>1. Modul de acces la bazele de date ale birourilor de credit nu fac obiectul reglementării Proiectului (există lege specială).</p> <p>2. Regula privind „condițiile nediscriminatorii” din art.9(1) al Directivei se referă la accesul creditorilor din alte state membre. Deci, Proiectul o reproduce impropriu.</p> <p>1. Pentru a preveni litigiile în legătură cu interpretarea abuzivă a normei, trebuie precizat că obligația de informare este datorată doar atunci când refuzul se bazează numai pe informația obținută din bazele de date.</p> <p>2. Termenul de informare trebuie să fie stabilit rațional, pentru a asigura informarea promptă, pe de o parte, și posibilitatea reală de a furniza informația către destinatar, pe de altă parte. Formula propusă de noi <u>„fără întârzieri nejustificate”</u> răspunde acestui scop într-o manieră mai adecvată decât formula din Proiect.</p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|--|
| <p>(4) Prezentul articol nu aduce atingere aplicării Legii nr. 17 din 15.02.2007 cu privire la protecția datelor cu caracter personal, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial, Nr. 107-111 din 27 iulie 2007.</p> | <p>- alin.(4) „(4) Prezentul articol nu aduce atingere aplicării legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal.”</p> | <p>3. Cerința privind forma de informare, neprevăzută de Directivă, nu este justificată de scopul normei. În plus, ea intervine în libertatea contractuală a părților, încălcând prevederile art.667 Cod civil.</p> <p>Conform regulilor tehnicii legislative, nu se face referire la acte concrete, pentru a modificarea normelor de referință atunci când se modifică sau abrogă preveni actul la care s-a făcut referința. În speță, Legea la care se face referință a și fost abrogată, cu efect din 14.04.2012, cu o lege nouă (Legea Nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal).</p> |
| <p>Articolul 10. Informații care trebuie menționate în contractele de credit</p> <p>(1) Contractele de credit sunt redactate în scris, vizibil și ușor de citit, fontul utilizat fiind Times New Roman, mărimea de minimum 12 p, pe hârtie sau pe un alt suport durabil. În cazul în care contractul este redactat pe hârtie, culoarea de fond a hârtiei pe care este redactat contractul trebuie sa fie în contrast cu cea a fontului utilizat.</p> <p>(2) Contractele de credit trebuie să conțină informații complete, clare și ușor de înțeles în limba de stat La solicitarea consumatorului contractul de credit poate fi semnat și în altă limbă convenită cu creditorul.</p> <p>(3) Contractul de credit specifică în mod clar și concis:</p> <p>...d) valoarea totală a creditului și condițiile care reglementează tragerea creditului;</p> <p>...f) rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil,</p> | <p>- alin.(1) „(1) Contractele de credit sunt redactate în scris, pe hârtie sau pe un alt suport durabil.”</p> <p>- alin.(2) se exclude:</p> <p>- alin.(3) „d) valoarea totală a creditului și condițiile de eliberare a creditului;” „f) rata dobânzii aferente creditului, condițiile de aplicare a acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de</p> | <p>Diferența între redacția din Proiect și cea din Directivă (cerințe suplimentare față de stilul contractului) nu este justificată (a se vedea argumentarea de la art.6 alin.(2) <i>supra</i>).</p> <p>1. Limba contractului nu face obiectul reglementării Proiectului (există lege specială).</p> <p>2. În rest, cerințele dubleză prevederile alin.(3).</p> <p>Pentru uniformitatea reglementării (a se vedea propunerea la art.5 alin.(3) lit.c).</p> <p>Pentru uniformitatea terminologiei (a se vedea propunerea de mai sus).</p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|---|
| <p>orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile;</p> <p>...i) în cazul rambursării în rate a valorii totale a creditului aferent unui contract de credit pe durată determinată, dreptul consumatorului de a primi, la cerere și gratuit, în orice moment pe întreaga durată a contractului de credit, pe hârtie sau pe alt suport durabil, conform deciziei consumatorului, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare/grafic de rambursare;</p> <p>... p) existența sau inexistența unui drept de retragere, ...;</p> <p><u>(4) În cazul în care se aplică alineatul (3) litera (i), creditorul pune la dispoziția consumatorului, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare, cu îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor condiții:</u></p> <p><u>a) în mod gratuit;</u></p> <p><u>b) în orice moment pe întreaga durată a contractului de credit;</u></p> <p><u>c) pe hârtie sau pe alt suport durabil, conform deciziei consumatorului.</u></p> <p><u>(5) În cazul unui contract de credit în care plățile efectuate de consumator nu</u></p> | <p>referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile;”</p> <p>„i) în cazul rambursării în rate a creditului pe durată determinată, dreptul consumatorului de a primi, la cerere și gratuit, <u>cu periodicitatea stabilită în contractul de credit</u>, pe hârtie sau pe alt suport durabil, conform deciziei consumatorului, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare;</p> <p>„p) existența sau inexistența unui drept de <u>revocare</u>.”</p> <p>- alin.(4) se exclude</p> <p>- alin.(5) se exclude</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Este suficient ca legea să oblige creditorul să emită tabelul de amortizare, lăsând periodicitatea emiterii la latitudinea părților contractante. În caz contrar, există riscul abuzului din partea debitorului-consumator. 2. Cu titlu de drept comparat, art.13 a Legii Serbiei privind protecția consumatorilor de servicii financiare din 23.06.2011, de asemenea stabilește că <i>consumatorul poate primi informație de la creditor cu periodicitatea stabilită în contractul de credit și nu în orice moment.</i> <p>Pentru uniformitatea reglementării (a se vedea comentariul la art.5 alin.(3) lit.o).</p> <p>Alin.(4) dublează cerințele de la alin.(3) lit.i), fără motiv justificat.</p> <p>A se vedea comentariul la art.5 alin.(7) <i>supra</i>.</p> |
|---|---|---|

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|--|---|--|
| <p><u>duc la o amortizare aferentă imediată a valorii totale a creditului, dar sunt utilizate pentru a constitui capital în timpul perioadelor și în condițiile stabilite în contractul de credit sau într-un contract accesoriu, informațiile cerute conform alineatului (2) cuprind o declarație clară și concisă potrivit căreia aceste contracte de credit nu prevăd o garanție de restituire a valorii totale a creditului tras în baza acestuia, cu excepția cazului în care se oferă o astfel de garanție.</u></p> | <p>- a se completa cu un alineat nou, cu următorul cuprins: <u>„Nerespectarea prevederilor prezentului articol, precum și ale Capitolului II din prezenta lege, nu atrage nulitatea contractului de credit de consum.”</u></p> | <p>Efectul nerespectării cerințelor prezentului articol și ale normelor privind dezvăluirea informației, în conformitate cu scopul Proiectului și al Directivei transpuse nu este nulitatea contractului de credit, ci aplicarea de sancțiuni față de părțile vinovate (art.10(1) din Directivă expres menționează că <i>prezentul articol nu aduce atingere niciunei norme naționale privind valabilitatea încheierii de contracte de credit care respectă legislația comunitară</i>). În lipsa precizării propuse, există riscul major al acțiunilor în justiție împotriva creditorilor, invocându-se nulitatea absolută (în temeiul art.220 Cod civil).</p> |
| <p><u>Articolul 12. Drepturi privind contractele de credit</u> <u>...(2) Fără a aduce atingere prevederilor legale privind modificarea dobânzii, pe parcursul derulării contractului de credit:</u> <u>a) se interzice majorarea comisioanelor, taxelor, tarifelor, spezelor bancare, cu excepția costurilor impuse prin legislație;</u> <u>b) se interzice introducerea și perceperea de noi taxe, comisioane, tarife, cu excepția costurilor specifice unor servicii suplimentare solicitate în mod expres de consumator, neprevăzute în contract și care nu erau oferite consumatorilor la</u></p> | <p>- alin.(2), (3), (5), (6) și (7) se exclud</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Normele date contravin scopului Proiectului (dar și obiectivului Directivei). Directiva nu conține restricții de acest gen. 2. Este încălcat principiul proporționalității (echității) prevăzut de art.15 din Legea 235/2006 și principiul similar al proporționalității stabilit la pct.8 lit.b) din Regulamentul 1345. 3. Este îngrădită, fără motiv suficient justificat, libertatea activității de întreprinzător și obligația statului de a o asigura (art.126 alin.(2) din Constituție). 4. Reglementarea bazată pe forțele pieței (și concurența liberă) este substituită prin reglementare impusă (administrativă), fapt care contravine art.126 alin.(1) din Constituție („<i>Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea</i> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|--|--|---|
| <p><u>data încheierii acestuia. Aceste costuri neprevăzute vor fi percepute numai pe baza unor acte adiționale acceptate de consumator. Sunt exceptate costurile impuse prin legislație;</u></p> <p><u>c) se interzice perceperea unui comision de depunere numerar pentru plata ratelor la credit, indiferent dacă depunerea se efectuează de către titular sau de către o altă persoană;</u></p> <p><u>d) se interzice perceperea unui comision de retragere pentru sumele trase din credit;</u></p> <p><u>e) se interzice perceperea unui comision, unui tarif, sau a oricărui alt cost, în cazul în care consumatorul dorește schimbarea datei de scadență a ratelor;</u></p> <p><u>f) se interzice perceperea unor comisioane în situațiile în care consumatorii solicită schimbarea garanțiilor, în condițiile în care consumatorul plătește toate costurile aferente constituirii și evaluării noilor garanții.</u></p> <p><u>(3) Costurilor aferente contului curent nu le sunt aplicabile obligațiile prevăzute la alin. (2) lit. a). Costurile aferente contului curent trebuie să corespundă costurilor efective ale creditorului, să se limiteze la acoperirea acestora și să nu conducă la obținerea de venituri suplimentare pentru acesta.</u></p> <p><u>...(5) Pentru creditul acordat, creditorul poate percepe numai: comision de analiză dosar, comision de administrare credit sau comision de administrare cont</u></p> | | <p><i>publică, antrenate în concurență liberă.”)</i></p> <p>5. Soluțiile propuse de autori sunt în contradicție cu concluzia despre lipsa costurilor făcute în AIR (capitolul „Impacturile potențiale”).</p> <p>6. De regulă, comisionul pentru re-scadențare (alin.2 lit.e) are menirea să acopere, cel puțin parțial, cheltuielile de constituire a provizioanelor suplimentare, rezultate din sub-clasificarea expunerii la creditul respectiv. Interzicerea lui impune pierderi neacoperite pentru creditori și, în mod normal, va determina refuzul de re-scadențare, fapt care în ultimă instanță va fi în detrimentul consumatorului. Mai mult, restricția contravine art.15 alin.(6) din Proiect, care permite perceperea costurilor pentru re-scadențare. Totodată, în esență schimbarea datei scadenței înseamnă acordarea unui nou credit. Respectiv, schimbarea datei scadenței trebuie să implice aceeași abordare, bazată pe acordul părților, ca și în cazul inițierii unor raporturi de creditare.</p> <p>7. Comisionul pentru schimbarea garanțiilor (alin.2 lit.f) are menirea să acopere cheltuielile operaționale legate de analiza și evaluarea garanțiilor noi și a impactului potențial al schimbării garanțiilor asupra riscului de credit. Interzicerea lui impune pierderi neacoperite pentru creditori.</p> <p>8. Alin.(3) este în principiu inaplicabil creditorilor nebancari, care nu deschid conturi curente debitorilor. Respectiv, acești creditori nu vor putea asigura aplicarea restricției în cauză, fiind însă ținuți responsabili.</p> <p>9. În plus la cele indicate mai sus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alin. (5) împiedică inovația, or creditorii sunt descurajați de a dezvolta și oferi consumatorilor, contra plată, instrumente noi (ex. informare prin telefon, consiliere aferentă creditului, plăți on-line), - alin.(6) favorizează egalitarismul și descurajează abordarea individuală, bazată pe criterii interne (istoricul relației, serviciul datoriei, etc); - alin.(5)-(7) ar crea incomodități în activitatea creditorilor și premise formale pentru penalizarea lor de către autoritățile de control, precum și sunt inutile și lipsite de sens din punct de vedere a protejării intereselor consumatorilor. |
|--|--|---|

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|--|
| <p><u>curent, compensație în cazul rambursării anticipate, costuri aferente asigurărilor, după caz, dobînda penalizatoare, alte costuri percepute de terți, precum și un comision unic pentru servicii prestate la cererea consumatorilor.</u></p> <p><u>(6) Comisionul de analiză dosar și cel unic vor fi stabilite în raport procentual față de suma creditului, suma dată fiind percepută tuturor consumatorilor cu același tip de credit în cadrul aceleiași instituții de credit.</u></p> <p><u>(7) Comisionul de administrare se percepe pentru monitorizarea/înregistrarea / efectuarea de operațiuni de către creditor în scopul utilizării/rambursării creditului acordat consumatorului. În cazul în care acest comision se calculează ca procent, acesta va fi aplicat la soldul curent al creditului.</u></p> | | |
| <p>Articolul 13. Reguli privind contractele de credit cu dobîndă variabilă</p> <p>În contractele de credit cu dobîndă variabilă se vor aplica următoarele reguli:</p> <p><u>(1) Dobînda va fi compusă dintr-un indice de referință EURIBOR/CHOBOR/LIBOR, rata de bază a BNM, în funcție de valuta creditului, la care creditorul poate adăuga o anumită marjă, fixă pe toată durata derulării contractului;</u></p> <p><u>(2) În acord cu politica sa de creditare, creditorul poate reduce marja și sau aplica la un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta avînd dreptul ca, pe parcursul derulării contractului să revină</u></p> | <p>- alin.(1) și (2) se exclud</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. A se vedea argumentele 1-5 din comentariul la art. 12 <i>supra</i>. 2. Regulile de ajustare a ratei dobînzii variabile la creditul bancar sunt stabilite la art.1237 alin.(2) Cod civil, fiind mai <u>echitabile</u> (permit atât reducerea cât și majorarea) și mai <u>adecvate</u> (sunt folosiți mai mulți indici de referință, inclusiv indici generici „evoluția pieței”). În practică, <u>indicii generici sunt cei mai adecvați</u>, în condițiile economice naționale când indicii specifici (rata de bază BNM sau, cu atât mai mult, indicii CHIBOR/CHIBID) nu sunt direct relevanți pentru costul creditului (faptul că rata de bază BNM este de 4,5% nu înseamnă că creditorii privați au acces la resurse creditare la această rată). 3. Într-adevăr, creditorii străini și internaționali pe larg utilizează ratele LIBOR, EURIBOR și altele (indicând perioada la care se raportează) în calitate de indice de referință. Însă, această utilizare nu este impusă prin careva act normativ, fiind dictată doar de legile pieței, care și au determinat |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|---------------------------------|---|
| <p><u>la valoarea marjei menționate în contract la data încheierii acestuia și/sau la nivelul real al indicelui de referință.</u></p> <p>(3) Modul de calcul al dobânzii trebuie indicată în mod expres în contract, cu precizarea periodicității și/sau a condițiilor în care survine modificarea ratei dobânzii variabile, atât în sensul majorării, cât și în cel al reducerii acesteia;</p> <p>(4) Elementele care intră în formula de calcul a dobânzii variabile și valoarea acestora vor fi afișate pe site-urile și la toate oficiile ale creditorilor.</p> | | <p>apariția acestor indici.</p> |
| <p><u>Articolul 14. Modul de calcul a ratei lunare</u></p> <p><u>(1) Calculul ratei lunare a dobânzii/comisioanelor se va face:</u></p> <p><u>a) fie pe baza anului calendaristic de 365 sau 366 de zile în cazul anului bisect, luând în calcul la numărătorul fracției formulei, numărul efectiv de zile cuprins între scadențe, iar la numitorul aceleiași fracții, 365 sau 366 de zile, după caz;</u></p> <p><u>b) fie luând în calcul la numărătorul fracției numărul 30 zile, iar la numitorul fracției numărul 360.</u></p> <p><u>(2) Dobânda penalizatoare se calculează pe bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu prevederile contractului de credit, cu excepția sumelor provenite din calculul dobânzii.</u></p> <p><u>(3) Rata dobânzii aplicabilă în cazul creditelor restante nu poate depăși cu mai</u></p> | <p>Art.14 se exclude</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. A se vedea argumentele 1-5 din comentariul la art. 12 <i>supra</i>. 2. Raporturile juridice de la alin. (1) nu trebuie reglementate prin lege (art.72 din Constituție, art.9 și 10 din Legea 780/2001). De fapt, acest alineat instituie norme tehnice. 3. Alin.(2) utilizează un termen străin legislației naționale („dobânda penalizatoare”, probabil un echivalent al termenului anglo-saxon <i>default interest</i>), iar norma în sine este superfluă. 4. Alin.(3), la fel, este de inspirație anglo-saxonă (străină tradiției naționale) și instituie reglementări pasibile de abuz (pentru a obține limitarea ratei dobânzii, este suficientă prezentarea unui certificat de salariu redus). Până la instituirea ordinii juridice în sfera relațiilor de muncă, această normă este disproporționată și, deci, inacceptabilă. 5. În lipsa rezervei prevăzute de norma din care s-au inspirat autorii (art.39 din OUG 50/2010 a României), și anume „în măsura în care o asemenea reeșalonare sau refinanțare este posibilă potrivit reglementărilor interne ale creditorului”, norma de la alin.(4) este disproporționată și, deci, inacceptabil. |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|--|--|
| <p><u>mult de două puncte procentuale rata dobânzii aplicată atunci când creditul nu înregistrează restanță, în cazul în care consumatorul sau soțul/soția acestuia se afla în una dintre următoarele situații: somaj, reducere drastică a salariului, deces. Prin reducerea drastică a salariului se înțelege o reducere de cel puțin 15% din valoarea acestuia. Această dobândă va fi percepută pînă la încetarea evenimentului care a generat reducerea veniturilor, dar nu mai mult de 12 luni. În caz de deces, perioada nu poate fi mai mică de 6 luni. „(1 1) Rambursarea creditelor se poate face în două moduri: prin rate egale (anuități) sau prin rate descrescătoare. Consumatorul are dreptul să aleagă modalitatea prin care dorește să ramburseze creditul.”</u></p> <p><u>_____ (4) În cazul imposibilității consumatorilor de a accepta majorarea dobânzii, creditorul nu are dreptul să denunțe unilateral sau să rezilieze contractul. Creditorul trebuie să facă o propunere, transmisă în scris, de renegociere sau refinanțare a creditului, în raport cu veniturile actuale ale consumatorului.</u></p> | | |
| <p>Articolul 15. Cerințe privind clauzele contractuale</p> <p>(1) Sunt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral <u>clauzele contractuale</u> fără încheierea unui act adițional, acceptat de</p> | <p>- alin.(1) va avea următorul cuprins: „(1) Sunt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral <u>contractul</u> fără încheierea unui act</p> | <p>Notă: alternativa modificării articolului 15, în mod propus mai jos, este excluderea lui în întregime, în baza argumentelor 1-5 din comentariul la art. 12 <i>supra</i>.</p> <p>1.Redacția revizuită este în conformitate cu regula generală (art.702 Cod civil) și are menirea să prevină riscul litigiilor rezultate din interpretarea greșită a normei. 2.Alin.(3) sau normele privind dreptul de modificare a dobânzii variabile</p> |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|--|---|---|
| <p>consumator.</p> <p>(3) În cazul modificărilor impuse prin legislație, nesemnarea de către consumator a actelor adiționale prevăzute la alin. (1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actele adiționale a altor prevederi decât cele impuse prin legislație. Introducerea în actele adiționale a oricăror altor prevederi decât cele impuse prin legislație sunt considerate nule de drept.</p> <p>(4) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care:</p> <p><u>...c) creditorul poate declara scadent anticipat creditul în cazul în care consumatorul nu și-a îndeplinit obligațiile conform altor contracte de credit încheiate cu alți creditori;</u></p> <p>(6) Orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin <u>30 de zile</u> înainte de aplicarea acestora, cu excepția situațiilor în care consumatorul solicită modificări ale contractului care implică schimbarea costurilor, de exemplu prelungirea perioadei de creditare sau modificarea ratelor.</p> <p>(7) Consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a noilor</p> | <p>adițional, acceptat de consumator, <u>cu excepțiile prevăzute de lege.</u></p> <p>- alin.(3): propoziția doi și trei trebuie unite</p> <p>a se exclude litera c)</p> <p>- alin.(6): a reduce termenul de notificare la 10 zile</p> <p>- alin.(7) se exclude</p> | <p>constituie derogări de la regula generală prevăzută de alin.(1).</p> <p>Ipoteza propozițiilor doi și trei ambelor este aceeași, fiind dată de prima propoziție. Citită separat, propoziția trei creează riscul juridic al acțiunilor în nulitatea clauzelor negociate din actele adiționale.</p> <p>Interdicția nu este justificată și lipsește creditorul de protecție juridică pentru riscul de credit. De altfel, soluția este contrară celei oferite de Legea insolvenței, care dimpotrivă accelerează scadența creanțelor debitorului aflat în incapacitate de plată (insolubil).</p> <p>Soluția propusă este în conformitate cu regula generală (art.1237 alin.(4) Cod civil) și este mai echilibrată.</p> <p><u>Comentariu 1: se aplică regula și majorării dobânzii ca efect al modificării ratei de referință? Oare rata de referință nu ar trebui să intre în vigoare cu efect imediat?</u></p> <p><u>Credem că la alin.(6) trebuie instituită o excepție pentru modificarea automată a dobânzii.</u></p> <p><u>Comentariu 2: Dacă alin.(6), (7) și (8) se referă și la orice modificare a dobânzii se pune problema dacă fiecărui consumator trebuie să-i fie expediată o scrisoare privind fiecare majorare a dobânzii, ori dacă putem aplica principiul de la art. 13</u></p> |
|--|---|---|

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|---|
| <p>condiții.</p> <p>(8) Neprimirea unui răspuns din partea consumatorului în termenul menționat anterior nu este considerată acceptare tacită și contractul rămîne neschimbat.</p> <p>(9) În cazul în care consumatorul nu acceptă noile condiții, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.</p> <p>(10) Creditorii au obligația de a primi și de a înregistra reclamațiile de la consumatori, de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde la reclamațiile depuse de consumatori în termen de maximum 30 de zile de la înregistrarea acestora <u>și depun diligentele necesare în vederea reparării eventualelor prejudicii cauzate consumatorilor.</u></p> <p>(11) La încetarea contractului de credit, creditorul oferă consumatorului gratuit, <u>din oficiu</u>, un document care <u>fie</u> atestă faptul că au fost stinse toate obligațiile dintre părți decurgînd din contractul respectiv, <u>fie indică obligațiile contractuale neîndeplinite. Totodată, se închid și conturile creditului, fără a fi necesară depunerea unei alte cereri de către consumator și fără plata unor costuri suplimentare, cu excepția următoarelor situații:</u></p> <p><u>a) contul curent a fost deschis anterior contractării creditului, în vederea derulării altor operațiuni;</u></p> <p><u>b) la data încetării contractului de credit, contul curent este utilizat pentru alte servicii contractate de către consumator;</u></p> | <p>- alin.(8): se completează cu sintagma „cu excepția cazurilor prevăzute de contract”</p> <p>- alin.(9): se completează cu sintagma „cu excepția cazurilor prevăzute de contract”</p> <p>- alin.(10): se exclud cuvintele „și depun diligentele necesare în vederea reparării eventualelor prejudicii cauzate consumatorilor”</p> <p>- alin.(11) va avea următorul cuprins: „(11) La încetarea contractului de credit, creditorul oferă consumatorului gratuit, <u>la cerere</u>, un document care atestă faptul că au fost stinse toate obligațiile dintre părți decurgînd din contractul respectiv. Orice notificare pe care creditorul o face consumatorului trebuie să fie semnată, datată și cu număr de înregistrare. Orice notificare ce nu conține aceste minime informații este considerată nulă de drept.</p> | <p><u>alin.(4) – publicarea pe site.</u></p> <p>Nu este clară rațiunea normei. În plus, ea contravine regulii generale a acceptării ofertei (art.689 Cod civil), care poate fi făcută până la expirarea termenului.</p> <p>Odată cu excluderea interdicției de la art.12 alin.(2) din Proiect (propusă de noi mai sus), norma de la art.15 alin.(8) trebuie să fie supletivă, pentru a permite exercitarea pleneră a libertății contractuale.</p> <p>A se vedea argumentul de mai sus.</p> <p>Această obligație nu are legătură cu obiectul alin.(10), în particular, și al art.15, în general.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Acest certificat se eliberează doar dacă obligațiile sunt stinse. În caz contrar, este vorba despre un act de verificare, care nu face obiectul reglementării normei date. 2. Pentru a evita consumul nejustificat de resurse, dar și pentru a preveni riscul litigiilor în legătură cu neeliberarea certificatului, este rațional și echilibrat ca certificatul să fie eliberat doar la cerere. Soluția se conține și în alte acte normative (ex. Legea cu privire la ipotecă). 3. Propoziția a 2-a trebuie exclusă din următoarele considerente: (i) |
|---|---|---|

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|---|---|
| <p><u>c) conturile sunt, conform prevederilor legale, pentru îndeplinirea de către consumator a unor obligații asumate față de creditorul însuși sau față de terți.</u> Orice notificare pe care creditorul o face consumatorului trebuie să fie semnată, datată și cu număr de înregistrare. Orice notificare ce nu conține aceste minime informații este considerată nulă de drept.</p> | | <p>închiderea/deschiderea conturilor de creditare nu ține de instituțiile nebankare de creditare, respectiv, este imposibilă respectarea acestor norme de către creditorii nebankari; (ii) condițiile închiderii/deschiderii conturilor curente sau de creditare sunt reglementate de legislația bancară, și nu merită a fi atinsă în Proiect.</p> |
| <p>Articolul 17. Contractele de credit pe durată nedeterminată (1) Consumatorul poate decide rezilierea a unui contract de credit pe durată nedeterminată în orice moment, cu excepția cazurilor în care părțile au convenit o perioadă de preaviz. Această perioadă <u>nu poate depăși o lună.</u> (2) Dacă s-a convenit în contractul de credit, creditorul poate decide rezilierea standard a unui contract de credit pe durată nedeterminată prin notificarea consumatorului în scris, pe hârtie sau pe alt suport durabil, <u>cu cel puțin două luni înainte.</u></p> | | <p><u>Părțile sunt vădit plasate pe poziții de inegalitate.</u> Astfel, pe de o parte consumatorul poate decide rezilierea în orice moment a contractului, iar dacă părțile au convenit la o perioadă de preavizare - aceasta nu poate depăși 1 luna pentru consumator, iar pe de alta parte, creditorul poate sa-si exercite același drept doar cu o preavizare cu cel puțin doua luni înainte ! Consideram ca este necesar de echilibrat acest drept.</p> |
| <p>Articolul 18. Dreptul de <u>retragere</u> (1) Consumatorul are la dispoziție un termen de paisprezece zile calendaristice în care <u>se poate retrage din</u> contractul de credit fără a invoca motive. Acest termen nu se aplică în cazul contractului de credit legat, <u>acordat exclusiv, pentru achiziționarea de bunuri sau servicii, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 19,</u> precum și în cazul contractului de leasing. (2) Acest termen de <u>retragere</u> începe să</p> | <p>Articolul 18. În titlu și în text, a se substitui cuvântul „retragere” cu „revocare” - propoziția a doua din alin.(1) va avea următorul cuprins: <u>„Acest drept de revocare nu se aplică în cazul contractelor de credit legat și în cazul contractelor de leasing care cad sub incidența prezentei legi.”</u></p> | <p>Pentru uniformitatea reglementării (a se vedea comentariul la art.5 alin.(3) lit.o). Pentru motive de claritate.</p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|--|---|
| <p>curgă de la una din următoarele date:</p> <p>a) data încheierii contractului de credit;</p> <p>b) data la care consumatorului îi sunt aduse la cunoștință clauzele și condițiile contractuale și informațiile, conform articolului 10, în cazul în care ziua respectivă este ulterioară celei la care se face referire la litera a) a acestui paragraf.</p> <p>(3) În cazul în care consumatorul își exercită dreptul de <u>retragere</u>, acesta are următoarele obligații:</p> <p>a) pentru ca <u>retragerea</u> să fie efectivă înainte de expirarea termenului menționat la alineatul (1), de a-l notifica pe creditor ca urmare a informării oferite de acesta în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) litera (p), prin mijloace care pot fi dovedite în conformitate cu legislația în vigoare. Termenul este considerat a fi respectat în cazul în care respectiva notificare este <u>expediată</u> înainte de expirarea termenului, <u>cu condiția să fie pe hârtie sau pe alt suport durabil aflat la îndemîna creditorului și accesibil acestuia;</u></p> | <p>- lit.a) va avea următorul cuprins:</p> <p>„a) pentru ca <u>revocarea</u> să fie efectivă înainte de expirarea termenului menționat la alineatul (1), de a-l notifica pe creditor ca urmare a informării oferite de acesta în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) litera (p), prin <u>mijloace care confirmă recepția notificării</u>. Termenul este considerat a fi respectat în cazul în care respectiva notificare este <u>recepționată de creditor</u> înainte de expirarea termenului.</p> | <p>Creditorii (bancari și nebancari) care cad sub incidența prezentei legi sunt profesioniști, având prezență fizică stabilă (la sediul principal sau secundar) și este de neînchipuit că notificarea nu va putea fi înmănată creditorului. Astfel, efectele juridice ale revocării trebuie legate de recepționarea și nu de expedierea notificării, lăsând la latitudinea consumatorului modul de expediere (cu condiția că acesta poate proba recepția notificării).</p> |
| <p>Articolul 19. Contracte de credit legate</p> <p><u>(1) În cazul în care consumatorul și-a exercitat un drept de retragere bazat pe dreptul dintr-un contract de furnizare de bunuri sau servicii, acesta nu mai are obligații în temeiul unui contract de</u></p> | <p>- alin.(1) se exclude</p> | <p>Notă: alternativa modificării articolului 19, în mod propus mai jos, este excluderea lui în întregime, în baza argumentelor 1-5 din comentariul la art. 12 <i>supra</i>.</p> <p>Având în vedere excepția de la art.18 alin.(1), în varianta redactată de noi,</p> <p><u>Comentariu: Urmează să evidențiem faptul că consumatorul este deja protejat prin art. 519 al Codului Civil, preluat din Codul Civil german. Art. 19 este inutil. În plus, el contravine art. 519 al Codului Civil.</u></p> |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|--|---|
| <p><u>credit legat.</u></p> <p><u>(2) În cazul în care bunurile sau serviciile care fac obiectul unui contract de credit legat nu sunt furnizate sau sunt furnizate numai în parte sau nu sunt conforme cu contractul de furnizare, consumatorul are dreptul de a se îndrepta împotriva creditorului în cazul în care nu a reușit să obțină, de la furnizor, satisfacerea pretențiilor la care are dreptul în conformitate cu legislația sau cu contractul de furnizare a bunurilor sau a serviciilor. Răspunderea solidară a creditorului se limitează la creditul destinat exclusiv finanțării contractului de vânzare-cumpărare. În cazul în care consumatorului nu i-au fost furnizate bunurile sau nu i-au fost prestate serviciile ori bunurile sau serviciile nu sunt conforme, acesta se poate îndrepta împotriva comerciantului în condițiile prevăzute de Legea nr. 105 din 03.03.2003 privind protecția consumatorului, cu modificările și completările ulterioare.</u></p> <p>(3) În cazul în care consumatorului nu i-au fost furnizate bunurile sau nu i-au fost prestate serviciile ori bunurile sau serviciile nu sunt conforme, acesta se poate îndrepta împotriva comerciantului</p> | <p align="center">- alin.(2) se exclude</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Este abuziv sa fie instituit dreptul consumatorului de a exercita aceleași obligații în mod solidar față de creditor. Aceasta prevedere contravine principiilor fundamentale de drept civil că fiecare persoana răspunde pentru propriile sale acțiuni/inacțiuni. Prin aceasta prevedere se creează în sarcina creditorului riscuri necuantificabile pentru acțiuni care în mod normal trebuie sa fie suportate de furnizorii de bunuri sau servicii. Pe lângă costurile suportate la stabilirea relațiilor contractuale (publicitate, informații precontractuale și încheierea contractului), creditorul va suporta si prejudicii suplimentare. 2. Mai mult, nici chiar Directiva 2008/48 nu operează cu termenul de <i>răspundere solidară</i> a creditorului pentru faptele furnizorului de bunuri sau servicii. Conform Directivei (art.15 (2) <i>Statele membre au obligația de a determina măsura și condițiile în care se poate exercita dreptul la despăgubiri</i>, prin urmare și acest drept este limitat în statele membre UE. Deoarece Moldova nu este obligată să asigure o conformitate deplină a legislației sale cu cea a UE, și în condițiile economice specific țării noastre, considerăm că nu se poate face la moment o transpunere a astfel de prevederi, deoarece contravin principiilor fundamentale de drept în țara noastră. 3. Se instituie răspundere pentru fapta altuia. Astfel, daca furnizorul de bunuri nu a furnizat in general bunul sau bunul a fost livrat defectuos, consumatorul ar abuza de drepturile sale si ar veni cu pretenții la creditorul care este mai solvabil, cerând repararea prejudiciului despre care creditorul nu are știință și puteri efective de a-l preveni sau controla. 4. Astfel de prevederi sunt abuzive si contravin ordinii publice, fiind de măsură să periclitizeze situația financiară a creditorilor profesioniști, având în vedere că nu sunt excluse înțelegerile de rea-credință între așa-numiții furnizori și consumatori, doar cu scopul de a invoca un prejudiciu pretins și a cere reparare de la creditor (în mod solidar). |
|---|--|---|

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|--|--|
| <p>în condițiile prevăzute de Legea nr. 105 din 03.03.2003 privind protecția consumatorului, cu modificările și completările ulterioare</p> | | |
| <p>Articolul 20. Rambursarea anticipată</p> <p>(1) Consumatorul are dreptul, în orice moment, să <u>se libereze</u> în tot sau în parte de obligațiile sale care decurg dintr-un contract de credit. În acest caz, consumatorul are dreptul la o reducere a costului total al creditului, această reducere constînd în dobînda și costurile aferente perioadei dintre data rambursării anticipate și data prevăzută pentru încetarea contractului de credit. <u>Dreptul consumatorului de a rambursa anticipat nu poate fi condiționat de plata unei anumite sume minime sau de un anumit număr de rate.</u></p> <p>(2) În cazul rambursării anticipate a creditului, creditorul este îndreptățit la o compensație <u>rezonabilă și justificată în mod obiectiv</u> pentru eventualele costuri legate <u>direct</u> de rambursarea anticipată a creditului <u>cu condiția ca rambursarea anticipată să intervină într-o perioadă în care rata dobînzii aferente creditului este fixă.</u></p> <p>O astfel de compensație nu poate fi mai mare de:</p> <p>a) 1 % din valoarea creditului rambursată anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și rezilierea convenită a contractului de credit este mai mare de un an.</p> | <p>- alin.(1) va avea următorul cuprins:</p> <p>(1) Consumatorul are dreptul, în orice moment, să <u>stingă</u> în tot sau în parte obligațiile sale care decurg dintr-un contract de credit. În acest caz, consumatorul are dreptul la o reducere a costului total al creditului, această reducere constînd în dobînda și costurile aferente perioadei dintre data rambursării anticipate și data prevăzută pentru încetarea contractului de credit.</p> <p>- alin.(2) va avea următorul cuprins:</p> <p>(2) În cazul rambursării anticipate a creditului, creditorul este îndreptățit la o compensație pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipată a creditului. Creditorul stabilește o metodă de calcul a compensației clară și ușor verificabilă, pe care o va face cunoscută consumatorului de la etapa precontractuală.</p> <p>O astfel de compensație nu poate fi mai mare de:</p> <p>a) 2 % din valoarea creditului rambursată anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și rezilierea convenită a contractului de credit este mai mare de un an.</p> | <p>Pentru uniformitatea terminologiei (art.19 lit.e) din Legea 780/2001)</p> <p>Interdicția de la propoziția a treia nu se regăsește în Directivă, nu este legală (a se vedea argumentele 1-5 din comentariul la art. 12 <i>supra</i>) și este justificată economic. Mai mult, creditorii străini și internaționali utilizează pe larg astfel de condiții, din considerente de optimizarea a costurilor operaționale.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Norma comentată este disproporționată și pasibilă de abuz din partea beneficiarului (consumatorului). Testul de „rezonabil” și „justificat în mod obiectiv” este subiectiv, iar abuzul de aceste criterii va genera litigii și, respectiv, creșterea costului creditului. Regimul juridic al prejudiciului este stabilit de normele generale (art.14 și 610 Cod civil), care sunt echitabile (ex. art.610 alin.(4) interzice încasarea prejudiciului <i>care, conform experienței debitorului, nu putea fi prevăzut în mod rațional în cazul unei aprecieri obiective</i>). 2. Plafoanele propuse în proiect sunt nejustificat de mici în condițiile economice ale Republicii Moldova, când (i) costul creditului este mult mai înalt decât în statele occidentale, și (ii) creditorii locali datorează, la rândul lor, compensații de aceeași natură creditorilor săi, de regulă străini, în quantum mai mare, fapt care nu poate fi ignorat. 3. Nu este justificată excluderea dreptului la compensație în cazul creditelor cu dobîndă variabilă (de altfel, Codul civil la acest capitol nu face distincții, art.1245). Și în acest caz creditorul suferă prejudiciu, în forma |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|---|
| <p>b) 0,5 % din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și data convenită pentru încetarea contractului de credit nu este mai mare de un an. Creditorul stabilește o metodă de calcul a compensației clară și ușor verificabilă, pe care o va face cunoscută consumatorului de la etapa precontractuală.</p> <p>(3) Nu se solicită o compensație pentru rambursare anticipată în nici unul din următoarele cazuri: <u>...c) rambursarea anticipată intervine într-o perioadă în care rata dobânzii aferente creditului nu este fixă.</u></p> | <p>b) 1 % din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursarea anticipată și data convenită pentru încetarea contractului de credit nu este mai mare de un an.</p> <p>- alin.(3) Se exclude lit. c)</p> | <p>cheltuielilor directe, legate de re-acordarea sumelor rambursate, și a beneficiului ratat, pentru perioada în care sumele rambursate rămân neutilizate.</p> <p>4. Mai mult, această normă contravine normelor legale și constituționale invocate în comentariul la art. 12 <i>supra</i> (argumentele 2-4), iar soluțiile propuse de autori sunt în contradicție cu concluzia despre lipsa costurilor făcută în AIR (capitolul „Impacturile potențiale”).</p> |
| <p>Articolul 21. Cesiunea de drepturi ...(2) Consumatorul este informat cu privire la cesiunea prevăzută la alin. 1. a) în situațiile în care informarea consumatorului cu privire la cesiune este obligatorie, conform prevederilor alin. (1), cesiunea-individuală sau în cadrul unui portofoliu de creanțe, devine opozabilă consumatorului prin notificarea adresată acestuia de către cedent.</p> <p><u>b) cesionarul este obligat să aibă o</u></p> | <p>- alin.(2) va avea următoarea redacție: (2) Consumatorul este informat cu privire la cesiunea prevăzută la alin. (1), <u>cu excepția cazurilor în care creditorul inițial, prin acord cu cesionarul, administrează în continuare creditul către consumator.</u></p> <p>- se completează cu alin.(3) cu următorul cuprins: <u>„(3) În situațiile în care informarea consumatorului cu privire la cesiune este obligatorie, conform prevederilor alin. (1), cesiunea, individuală sau în cadrul unui portofoliu de creanțe, devine opozabilă consumatorului prin notificarea adresată acestuia de către cedent. „</u></p> <p>- alin.(2) lit.b) se exclude</p> | <p>Degrevarea de obligația de notificare (prevăzută și în Directivă) este justificată, iar lipsa ei face ca costurile (operaționale, legate de notificare) să depășească beneficiile (absente).</p> <p>Este norma de la alin.(2) lit.a) expusă într-o manieră corespunzătoare tehnicii legislative.</p> <p>Norma este în contradicție cu regulile privind libertatea comerțului și activității</p> |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|--|---|---|
| <p><u>persoană de contact în Republica Moldova pentru rezolvarea eventualelor litigii și pentru a răspunde în fața autorităților publice.</u> <u>c) cesiunea se notifică de către cedent consumatorului, în termen de 10 zile de la încheierea contractului de cesiune, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.</u> <u>d) notificarea va menționa creditorul care va încasa de la consumator sumele pentru rambursarea creditului după cesiune precum și numele și adresa sediului și a punctului de lucru al reprezentantului legal în Republica Moldova.</u></p> | <p>- alin.(2) lit.c) se exclude</p> <p>- alin.(2) lit.d) se exclude</p> | <p>de întreprinzător (art.126 Constituție) și nediscriminarea investițiilor (art.6 alin.(2) din Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător.</p> <p>Norma este în contradicție cu regula generală (art.556, 564 Cod civil), care nu stabilește un anumit termen pentru notificare. Protecția consumatorului este asigurată prin însăși obligația notificării, termenul nefiind esențial.</p> <p>Norma este superfluă pentru că nu oferă careva protecție în plus. Mai mult, dacă cedentul rămâne agent de plăți (excepția de la alin.(2), propusă de noi), nu va exista notificare.</p> |
| <p>Articolul 23. Calcularea dobânzii anuale efective (2) În scopul calculării dobânzii anuale efective, se determină costul total al creditului pentru consumator, cu excepția costurilor suportate de către consumator pentru nerespectarea oricăruia dintre angajamentele stabilite prin contractul de credit și a altor costuri în afara prețului de achiziție, pe care, pentru achiziții de bunuri și servicii, este obligat să îl plătească, indiferent dacă tranzacția este efectuată în numerar sau pe credit. <u>Costurile administrării unui cont care înregistrează atât operațiunile de plată, cât și tragerile, costurile de utilizare a unui mijloc de plată atât pentru operațiunile de plată, cât și pentru trageri, precum și alte costuri privind operațiunile de plată sunt incluse în costul total al creditului către consumator, cu excepția cazului în care</u></p> | <p>- propoziția doi din alin.(2) se exclude</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. În cazul creditului nebanca, costurile aferente deschiderii și gestiunii contului bancar sunt în afara controlului creditorului și, deci, includerea lor în DAE este imposibilă. 2. Păstrarea acestui cost în calculul DAE pentru creditorii bancari ar face incomparabile ofertele. |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|---|---|
| <p><u>deschiderea contului este opțională, iar costurile contului au fost indicate clar și separat în contractul de credit sau în orice alt contract încheiat cu consumatorul.</u></p> <p>(5) Dacă este necesar, ipotezele suplimentare prevăzute în anexa I pot fi utilizate la calculul dobânzii anuale efective.</p> <p>În cazul în care ipotezele prevăzute la prezentul articol și în anexa I partea II nu sunt suficiente pentru calcularea dobânzii anuale efective într-o manieră uniformă sau nu mai sunt adaptate situației comerciale de pe piață, pot fi determinate ipotezele suplimentare necesare pentru calculul acesteia sau modificate pe cele existente. <u>Aceste măsuri, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentei legi, se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control.</u></p> | <p>- propoziția trei din alin.(5) se exclude</p> | <p>Norma nu are suport de referință.</p> |
| <p><u>Articolul 24. Reglementarea creditorilor</u> <u>Activitatea creditorilor și, după caz, a intermediarilor de credit este reglementată și supravegheată de Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare și Agenția pentru Protecția Consumatorului în limita competenței lor.</u></p> | <p>- Articolul 24 se exclude</p> | <p>1. Reglementarea și supravegherea nu face obiectul reglementării prezentei legi (există legi speciale).</p> <p>2. Controlul respectării legii va fi efectuat de Agenția pentru Protecția Consumatorilor, în conformitate cu art.27 din Legea privind protecția consumatorilor, și BNM și CNPF, în conformitate cu art.28 din aceeași lege și legile speciale. Conform art.20 din Directiva 2008/48 <i>Statele membre se asigură că creditorii sunt supravegheați sau că activitatea lor este reglementată de un organism sau de o autoritate independentă de instituțiile financiare.</i> Acest lucru e deja asigurat in cadrul legal existent.</p> <p>3. Referitor la rolul BNM și CNPF nu pot apărea neclarități sau obiecții: competențele BNM și CNPF de a supraveghea instituțiile ce acordă credite și a proteja interesele debitorilor se încadrează în atribuțiile acestor autorități. În același timp, proiectul legii prevede, că alături de aceste două autorități, Agenția pentru Protecția Consumatorilor (APC) va reglementa și supraveghea activitatea creditorilor și intermediarilor de credit.</p> <p>Delegarea unor competențe de reglementare și supraveghere către APC este</p> |

Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori

| | | |
|---|---|---|
| | | <p>defectuoasă cel puțin din următoarele considerente:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) eventualele competențe ale APC se vor suprapune cu competențele BNM și CNPF, cu toate consecințele negative ce derivă din acest fapt (presing suplimentar asupra creditorilor și intermediarilor, efectuarea repetată a controalelor cu același obiect de către instituții diferite, pasarea responsabilității de la o autoritate la alta în cazuri delicate, conflicte dintre rezultatele măsurilor de supraveghere și control etc.). (ii) conform legislației, APC nu deține competențe de reglementare. Respectiv, prevederile conform cărora „activitatea creditorilor și ... intermediarilor de credit este reglementată de ... APC” va crea confuzii în privința delimitării obiectului de reglementare între autoritățile competente (BNM și CNPF) și APC, dar și incertitudini în activitatea creditorilor. Pe de altă parte este irațională și lipsită de necesitate inventarea delegarea unor competențe de reglementare către APC în privința unor subiecți (bănci și instituții financiare nebancale) care sunt reglementați de alte autorități (BNM și CNPF). (iii) practica internațională este certă și univocă în această privință: în domeniul pieței financiare, măsurile de supraveghere și asigurare a intereselor investitorilor/consumatorilor mici sunt de autoritățile specializate de reglementare și supraveghere a pieței financiare, și nu de alte autorități (referința la situația din România nu este relevantă, dat fiind, că spre deosebire de RM, în România nu există o autoritate abilitată cu funcții de supraveghere similare CNPF). (iv) atribuirea unor competențe de supraveghere a pieței de creditare către APC contravine politicilor promovate de autoritățile centrale în domeniul controlului de stat. Și anume, art.4 alin.(4) din proiectul Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în prezent examinat de Parlamentul RM, interzice suprapunerea domeniilor de control între organele de control. <p>Ca urmare, se impune excluderea APC din lista autorităților abilitate cu funcții de reglementare și supraveghere a creditorilor și instituțiilor de creditare.</p> |
| <p>Articolul 26. Cerințe de punere în aplicare (1) Consumatorii nu pot renunța la drepturile care le-au fost conferite prin prezenta lege. <u>Creditorii trebuie să poată</u></p> | <p>- alin. (1) propoziția a doua se exclude</p> | <p>Norma este superfluă.</p> |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|---|---|---|
| <p><u>face dovada că au respectat cerințele în materie de informare prevăzute în prezenta lege. Propoziția anterioară nu interzice încheierea contractului de tranzacție privind un litigiu judiciar sau extrajudiciar apărut.</u></p> <p><u>(2) Creditorii trebuie să poată face dovada că au respectat cerințele în materie de informare prevăzute în prezenta lege.</u></p> <p><u>(3) Consumatorii beneficiază de prevederile prezentei legi în cazul tuturor contractelor pe baza cărora se pot efectua acordări de credite ori operațiuni care intră în domeniul de aplicare al prezentei legi, indiferent de modul în care contractele sunt intitulatate sau formulate ori de obiectul acestora.</u></p> | <p>- alin. (2) se exclude</p> <p>- alin. (3) se exclude</p> | <p><u>Comentariu: în lipsa acestei precizări, va fi foarte discutabil dacă putem să încheiem o împăcare extrajudiciară [out-of-court settlement] (dar chiar și judiciară) cu consumatorul. Aceasta va majora costurile și va împiedica creditorii să reducă costurile prin evitarea litigiului judiciar</u></p> <p>Norma este superfluă și repetă propoziția a doua din alin.(1).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Norma introduce incertitudine juridică. În plus, legislația națională deja reglementează actele juridice simulate și efectele simulației (art. 221 alin.(2) Cod civil) 2. În plus, norma este în colizie cu art.2 din Proiect (foarte explicit, de altfel) privind domeniul de reglementare al legii. |
| <p>Articolul 27. Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi</p> <p>Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere conform legislației în vigoare.</p> <p><u>Organele constatatoare privind contravențiile, examinarea și aplicarea sancțiunilor sunt Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pietei Financiare și Agenția pentru Protecția Consumatorului în limita competenței lor.</u></p> | <p>Propoziția a doua se exclude</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Constatarea și sancționarea contravențiilor nu face obiectul reglementării prezentei legi (există lege specială). 2. Contravențiile specificate la art. 344 Cod contravențional se constată și se examinează de Agenția pentru Protecția Consumatorilor (art.408 Cod contravențional), nu și de BNM sau CNPF. |
| <p>Articolul 29. Intrarea în vigoare a legii:</p> <p>Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> | <p>Articolul 29. a se substitui termenul de <i>6 luni</i> cu termenul de 2 ani.</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. Statele membre UE au beneficiat de un termen de doi ani pentru transpunerea normelor Directivei, aceasta urmând a se aplica prin analogie prin modificarea dispozițiilor finale și tranzitorii și în Republica Moldova 2. Urmează a se ține cont de faptul că în statele-membre UE (i) directivele UE sunt direct aplicabile și au supremație asupra actelor normative naționale și (ii) Comisia Europeană aplică sancțiuni economice în formă de penalități, |
| <p>Articolul 30. Ajustarea cadrului normativ</p> | <p>Articolul 30. a se substitui termenii de <i>6 luni</i> și <i>12 luni</i> cu</p> | |

**Propunerile Comitetului Asociației Patronale “Camera de Comerț Americană din Moldova” pe Servicii Financiare
la proiectul Legii privind contractele de credit pentru consumatori**

| | | |
|--|---|---|
| <p>Guvernul, în termen de: a) 6 luni de la data publicării, va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege; b) 12 luni de la data publicării, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</p> | <p>termenii de <u>2 ani</u> pentru fiecare caz.</p> | <p>cea ce nu este și cazul statelor ce și-au asumat unilateral obligații de armonizare. Republica Moldova nu este în atare situație și poate amâna transpunerea directivei până la momentul în care obține statut de <i>membru candidat UE</i> (a se vedea și Comentariul General 1).</p> |
|--|---|---|